

ΤΕΧΝΕΣ & γράμματα
BIBΛΙΟ

Στις μαγικές συντεταγμένες της Κέρκυρας

Το ελληνικό κεφάλαιο στη διαδρομή της λογοτεχνικής οικογένειας Ντάρρελ

MICHAEL HAAG
Οι Ντάρρελ της Κέρκυρας
μτφρ. Μυρτώ Καλοφωλιά
εκδ. Πατάκη, σελ. 307

Της **ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

«Δεν θα μπορούσε η πράξη αυτή να έχει αρχίσει το καλοκαίρι, ας πούμε, γιατί το καλοκαίρι καθόμαστε κλαδόν κάτω από τον τοίχο ακούγοντας τα σύκα που σκάνε». Ο Λόρενς Ντάρρελ ολοκλήρωσε το πρώτο «αληθινό βιβλίο» του όταν έκλεισε τα 25 του χρόνια. Γι' αυτή την πράξη μιλάει στο απόσπασμα, για τη συγγραφή του «Μαύρου βιβλίου», που έγινε στο σπίτι του Αναστάσιου Αθηναίου στο Καλάμι της Κέρκυρας. Παρότι στο μυθιστόρημα το χειμωνιάτικο Ιόνιο και «το σούριμο της βροχής στη στέγη» είναι αυτά που τον ωθούν στο γράψιμο, στην πραγματικότητα ο Ντάρρελ ποτέ δεν απαρνήθηκε το ελληνικό καλοκαίρι, την εξωστρέφεια, την ελευθερία και τον αισθησιασμό του. Αντιθέτως, η λάμψη της Μεσογείου και η απλότητα του τοπίου του ενέπνευσαν τη λογοτεχνική ανάπλασή τους.

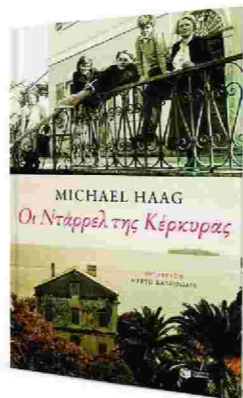
Στην Ελλάδα, έλεγε, μπαίνεις σαν μέσα σε θαμπό κρύσταλλο καθώς ο

ήλιος μισοσβήνει τα περιγράμματα των ακτών. Και αντίθετα με άλλους που εντυπωσιακούς τόπους, η Ελλάδα σου προσφέρει το δυσκολότερο από όλα: την ανακάλυψη του εαυτού σου. Έτσι, από την πρώτη στιγμή που έφτασαν στην Κέρκυρα εκείνος και η οικογένειά του –το 1935– ένωσε να ξαναβαφτίζεται στο φως, στις μυρωδιές και στις αισθήσεις ενός κόσμου που διέθετε στα μάτια του μια σχεδόν μυθική διάσταση.

Αφήνοντας πίσω «τη γλυκιά ακτή της γιαγιάς Αγγλίας», η πολυπληθής φαμίλια των Ντάρρελ βίωσε το πέρασμα από την Ιταλία στην Ελλάδα σαν να διέσχιζε «μαγικές συντεταγμένες»: «Κάπου ανάμεσα στην Καλαβρία και στην Κέρκυρα ξεκινά πραγματικά το μπλε. [...] Συνειδητοποιεί κανείς μια αλλαγή στην καρδιά των πραγμάτων», έγραφε στο επόμενο βιβλίο του, τη «Σπλιά του Πρόσπερου», που είναι ολόκληρο αφιερωμένο στην Κέρκυρα. Οι Ντάρρελ –η Λουίζα και τα τέσσερα παιδιά της, ο Λόρενς (Λάρρυ), ο Λέζλι, η Μάργκαρετ (Μάργκο) και ο Τζέραλντ (Τζέρι)– έζησαν στο νησί σχεδόν μία πενταετία. Υπήρξαν μια οικογένεια παράξενη, και για τα ήθη της εποχής εκκεντρική. Δεν είναι τυ-

Ο Λόρενς Ντάρρελ στην Αθήνα με τον Γιώργο Κασιμάλη (αριστερά). Η οικογένεια Ντάρρελ στην Κέρκυρα, 1936 (δεξιά).

Οσο περισσότερες πληροφορίες για τη ζωή των Ντάρρελ της Κέρκυρας μας δίνει ο Χάαγκ, τόσο περισσότερο συγχέονται τα όρια μεταξύ πραγματικότητας και μυθοπλασίας.

καίο ότι έθρεψε δύο ταλαντούχους και επιτυχημένους συγγραφείς, τον πρωτότοκο Λόρενς και τον βενιαμίν Τζέραλντ. Γι' αυτούς η Κέρκυρα – το νησί, οι ντόπιοι, οι φίλοι, ο τρόπος ζωής– έγινε το ιδανικό φυτώ-

ριο για να εκδηλωθούν τα ταλέντα τους και να ανοίξουν τα φτερά τους.

Είναι απόλαυση να διαβάσει κανείς στο βιβλίο του Μάικλ Χάαγκ «Οι Ντάρρελ της Κέρκυρας» την πορεία και την καθημερινότητα αυτής της ιδιόρρυθμης φαμίλιας, για την οποία μιλάει επίσης ο Τζέραλντ Ντάρρελ στο δικό του βιβλίο με τον καταπληκτικό τίτλο «Η οικογένειά μου κι άλλα ζώα». Γνωρίζοντάς τους από πρώτο χέρι, ο Χάαγκ διαθέτει ένα πλούσιο και πρωτότυπο υλικό, το οποίο άντλησε από ημερολόγια, επιστολές και ανέκδοτα αυτοβιογραφικά αποσπάσματα. Έτσι παρακολουθεί την ιστορία των Ντάρρελ από τα πρώτα χρόνια των παιδιών στην Ινδία, την οικογενειακή περιπέτεια που τους έφερε πίσω στην Αγγλία και φτάνει έως τα χρόνια της Ελλάδας, μέχρι ο πόλεμος να τους σκορπίσει και πάλι στους τέσσερις ανέμους.

Από τις σελίδες του βιβλίου περνούν άνθρωποι και γεγονότα –οι λιγοστοί αλλά στενοί Κερκυραίοι φίλοι της οικογένειας και οι πολλοί φιλο-

ξενοούμενοι τους– με έναν ελαφρύ, απροσποίητο τρόπο σαν την ατμόσφαιρα στα σπιτικά των Ντάρρελ. Έτσι, ο πληθωρικός ταξιτζής Σπύρος Χαλκιδόπουλος συναντά τις δύο μπαλαρίνες Βερόνικα και Ντόροθι που κάνουν γυμνές πλιοθεραπεία κοντά στο Καλάμι παρέα με τον Λάρρυ και τη γυναίκα του Νάνσυ. Και αυτές δίνουν τη θέση τους στον Χένρι Μίλερ, ο οποίος επίσης γυμνός βαφτίζεται στα ίδια νερά όπου οι Ντάρρελ «κολυμπούσαν σαν δελφίνια», κοντά στο ξωκκλήσι του Αγίου Αρσενίου. Η φιλοξενία του στο νησί ήταν το επακόλουθο της στενής λογοτεχνικής σχέσης που είχε αναπτύξει με τον Λόρενς Ντάρρελ από την Αγγλία.

Οι διανοούμενοι φίλοι

Στο διάστημα που έμεινε στην Κέρκυρα διασταυρώθηκαν οι δρόμοι του με τον άλλο επιστήθιο οικογενειακό φίλο, τον πολυμαθή δόκτορα Θεόδωρο Ορφανίδη, ο οποίος έστειλε τον Λόρενς, τη Νάνσυ και τον Χέν-

ρι στην Αθήνα για να συναντήσουν τους διανοούμενους φίλους του, τον Γιώργο Σεφέρη και τον Γιώργο Κασιμάλη. Από αυτό το σημείο της ιστορίας, ένα ακόμη βιβλίο ξεπηδά από τις σελίδες εκείνου που τώρα διαβάζουμε. Μετά το «Μαύρο βιβλίο», τη «Σπλιά του Πρόσπερου» και το «Η οικογένειά μου κι άλλα ζώα», «Ο κολοσσός του Μαρουσιού» που έγραψε ο Μίλερ περιγράφοντας τα ελληνικά του ταξίδια, είναι το τέταρτο μυθιστόρημα που, χάρη στην αφήγηση του Χάαγκ, παρακολουθούμε να σχηματίζεται. Αλλωστε, όσο περισσότερες πληροφορίες για τη ζωή των Ντάρρελ της Κέρκυρας μάς δίνει ο συγγραφέας, τόσο περισσότερο συγχέονται τα όρια μεταξύ πραγματικότητας και μυθοπλασίας. Εξωφρενικά περιστατικά, φανταστικοί χαρακτήρες, ξεκαρδιστικά παθήματα, πνευματώδεις διάλογοι και «θεϊκή πρόζα», όπως την επιθυμούσε ο Λόρενς Ντάρρελ, μπερδεύονται σε μια εξιστόρηση που θυμίζει την αναπόληση της ζωής σε έναν χαμένο Παράδεισο.

